

Madách Imre 1823-1864

Alsósztrégován született. Gyenge testalkatú betegember volt. Magánúton végezte tanulmányait. Érettségi után filozófiát és jogot tanult. Tanulmányai befejezése után verseket kezdet el írni. Saját korában nem volt híres író. Feleségül vette Fráter Erzsébetet (fiatal szép életvidám). Első éveiben boldogan éltek, de ez nem tartott sokáig. Ő nem vett részt a szabadság harcban, de testvérei igen. A megtorlás időszakában elvesztették a vagyont. Családi birtokon bujtatta testvéreit, és barátait, akik részt vettek a harcokban. Amikor ez kiderült börtönbe került 50-es évek. Börtönéveiben romlott el a házassága. Kiszabadulása után elvált a feleségétől. Válás után egyedül élt a birtokon, és csak az írás és filozófia érdekelt. 1859-1861-ig írtam meg Az Ember Tragédiája című könyvet. Ez az egyetlen nagy műve. A mű befejezése után egészsége romlott, többet nem írt. 1864-ben meghalt.

Az Ember Tragédiája

I. Műfaj: tragédia, drámai költemény, emberiség költemény.

Emberiség költemény: emberiség útjával, helyzetével, jövőjével foglalkozik, minden korra van mondanivalója.

II. Irodalmi előzmény: biblia, Götétől a Fantom, Csongor és Tünde,

III. Dráma szerkezete:

1. szín: Világ teremtése, Lucifer lázadása,
2. szín: Ádám és Éva a paradicsomban szakítanak a tudásfájáról. Kiűzetnek a paradicsomból.
3. szín: Paradicsomon kívüli világ, megjelenik a tudásvágy. Lucifer álmot bocsát rájuk és megmutatja a jövőt.
4. szín: Egyiptom. Ádám a fáraó, Éva a rabszolga felesége, akit Ádám megszeret. Éva az elnyomottakat képviseli. Hatalom = zsarnokság. Milliók egy miatt, Ádámot felhívja a szenvedésre és kiábrándult ebből a világból.
5. szín: Athén: Görögdemokrácia jelenik meg. Ádám híres hadvezér Miltiádész. Éva a felesége. „Egy millióért” az eszme. Ádám a népért harcol és ugyanez a nép elárulja.
6. szín: Róma: nincs eszme csak élvezetek hirdetése. /hedonizmus/ Ádám és Éva megundorodnak ettől. Péter apostol jelenik meg és hozza kereszténység eszméit.
7. szín: Konstantinápoly: Ádám keresztes lovag neve Tankréd. Éva apácanövendék. Pont a kereszténység miatt nem lehetnek együtt. Keresztes háborúk és vallási harcok, eret, lenséget máglyán elégetik.
8. szín: Prága: Ádám Kepler tudományt képviseli. Éva a felesége, aki megcsalja. Éva összetett karakter, mert lelkiismeret furdalása is van. Ádámnak elkel titkolnia a felfedezéseit és áruba bocsájtja tudását. Pl.: horoszkóp
9. szín: álom az álamban Párizs. Ádám Danton lelkes forradalmár jelszavuk szabadság testvériség. Éva kétszer is megjelenik. 1, arisztokráta, aki büszkeértékeket képvisel. Ádám bele is szeret. 2, forradalmárnő és Ádám visszaborzad tőle. Nép Dantont is árulónak kiáltja ki.
10. szín: Prága: felébredés Keplerhez tanítvány érkezik és átadja a tudást és önálló gondolkodásra buzdítja.
11. szín: London: Madách saját jelene. Ipari forradalom. minden a pénzről szól minden megvásárolható. Társadalmi különbség. Szegényeket elnyomásba tartani. Ádám itt csak szemlélő. Évát előnyös házassága érdekli. A szerelem itt csak egy árucikk.

Végén: temető jelenet /haláltánc/. Mindenki beleugrik a sírgödörbe, ez azt jelképezi, hogy a világ a pusztulásba tart. Madách így látta saját jelenét. Éva a kivétel ő nem ugrik a gödörbe, reményt képviseli.

12. szín: Jövő falanszter szín: Mindent a tudomány irányít. Ádám elején lelkesedik a tudomány miatt. Elveszik az egyénisége. Nincs név csak szám. Nincs család. Férfiak csak párosodnak a nővel. Hat éveskorba elveszik a gyereket az anyától, és újra párt választ, tudomány szerint. Szerelem nincs. Nincs tehetség és kreativitás. / Michelangelo is csak széklábat gyárthatna/
13. szín: úr: elrugaskodás a földi világtól. Ádám és Lucifer szerepel, túl messzire mennek, a földszelleme téríti vissza. Itt fogalmazza meg Ádám, hogy az ember célja a küzdés.
14. szín: visszatérés: legnegatívabb szín. Eszkimó szín. Világ elpusztul, jégkorszak. Ember a legaljasabb állati szintre süljed, csak a túlélés hajtja. Ez okozza, Ádámba a végsőkészségbe esést.
15. szín: Felébredés újra a jelenbe. Már a tudás birtokában vannak. Ádám látja, hogy hova jut az emberiség. Meg akarja ölni magát, mert nem érdemes belekezdeni. Ez lenne Lucifer célja. Éva menti meg Ádámot, amikor megmondja, hogy gyerekek lesz.

Két értelmezése van a befejezésnek.

1. Ádám a gyerekekben látja a célját, amiért érdemes küzdeni.
2. Így már feleslegesé válik az öngyilkosság, mert beindult a folyamat nem tudja meg állítani. Úr visszafogadja Ádámot. Az úrtól megkérdezi, hogy így történik. De az úr nem ad választ rá. Ádám kérdései nyitva maradnak. Úr válasza: Ember küzdj és bízva bízzál.

Szereplők:

Úr: csak a hangja hallható, nem húsvér szereplőként van a drámában. Ő teremtette a világot, de nem irányítja a sorsát. Deista szemlélet.

Lucifer: Az a célja, hogy megdöntse az úr világát. Meg akarja sémisíteni az embert. Tudatosan negatív jövőképet fest. Azt akarja, hogy Ádám öngyilkos legyen.

Ádám: Meg akarja ismerni a sorsát, és a célját, maga akarja irányítani az életét.

Éva: Összetett karakter, ő viszi bűnbe, de ő is menti meg a pusztulástól. Ő Lucifer legnagyobb ellenfele, ő a remény Ádám számára.

Lucifer, Ádám, Éva: Ádám és Lucifer egymással szemben álló karakter, ellentéte eszméket képviselnek és Éva áll kettőjük között.

Mégel triáda: ez a műszervező ereje, egy filozófiai irányzat miszerint tézis↔antitézis

→szintézis

Egy bizonyos eszmét mindig egy ellentétes eszme fog követni, ha az sem válik be, akkor egy teljesen új születik.